

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-206/24-1

Sprawa C-206/24

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

14 marca 2024 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Cour de cassation (Francja)

Data wydania postanowienia odsyłającego:

13 marca 2024 r.

Strona skarżąca:

YX

Logistica I Gestio Caves andorrannes I Vida SA

Strona przeciwna:

Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance

Directeur général des douanes et droits indirects (Francja)

REPUBLIKA FRANCUSKA

W IMIENIU LUDU FRANCUSKIEGO

ORZECZENIE COUR DE CASSATION (SĄDU KASACYJNEGO, FRANCJA),
IZBY HANDLOWEJ, FINANSOWEJ I GOSPODARCZEJ Z DNIA 13 MARCA
2024 R.

1/ YX [...] 99000 Andora [Księstwo Andory],

2/ spółka Logistica I Gestio Caves andorrannes I Vida, dawniej Caves Andorranes, spółka akcyjna z siedzibą w Andorze, 99000 Andora [Księstwo Andory],

wniosły [...] skargę kasacyjną nr [...] od wyroku wydanego w dniu 10 lutego 2020 r. przez cour d'appel de Toulouse (1ère chambre, section 1) (sąd apelacyjny w Tuluzie, sekcja 1 izby pierwszej, Francja) w sporze toczącym się pomiędzy nimi a:

1/ ministre de l'économie, des finances et de la relance, domicilié (ministrem gospodarki, finansów i odbudowy, Francja) z siedzibą [...] [w] Paryżu, 75572 [...] [Francja]

2/ directeur général des douanes et droits indirects (dyrektorem generalnym ds. cel i podatków pośrednich, Francja) z siedzibą [w] [...] Montreuil, 93558 [...] [Francja],

stronami przeciwnymi w postępowaniu kasacyjnym.

Skarżący podnoszą na poparcie swojej skargi jeden zarzut kasacyjny.

[...]

[*Kwestie procesowe*]

Izba handlowa, finansowa i gospodarcza Cour de cassation (sądu kasacyjnego), [...] po przeprowadzeniu narady zgodnie z prawem, wydała niniejsze orzeczenie.

Stan faktyczny i przebieg postępowania

- 1 Zgodnie z zaskarżonym wyrokiem [Cour d'appel (sądu apelacyjnego)] w Tuluzie z 10 lutego 2020 roku) importerzy andorscy w latach 1988–1991 importowali do Andory za pośrednictwem spółki Ysal, agenta celnego z siedzibą we Francji, towary pochodzące przede wszystkim z państw spoza Unii Europejskiej. W związku z przywozem tych towarów powstał obowiązek zapłaty należności celnych przywozowych we Francji.
- 2 W dniu 23 stycznia 1991 r. Komisja Wspólnot Europejskich opublikowała zawiadomienie unieważniające opłaty za towary pochodzące z państw trzecich przewożone do Andory i nakazujące Francji zaprzestanie wymagania w terminie 30 dni, aby towary przewożone do Andory zostały dopuszczone do swobodnego obrotu we Wspólnocie w trakcie ich przewozu przez francuskie terytorium.
- 3 W dniu 9 kwietnia 2002 r. spółka Ysal skierowała przeciwko administracji celnej powództwo o zapłatę odszkodowania na jej rzecz w wysokości odpowiadającej należnościom celnym nienależnie pobranym przez tę [administrację] w okresie między rokiem 1988 a 1991 w trakcie przywozu towarów do Andory. W dniu

- 27 stycznia 2004 r. tribunal d'instance (sąd pierwszej instancji, Francja) oddalił jej żądania.
- 4 W dniu 20 maja 2008 r. spółka Ysal wniosła do tribunal d'instance (sądu pierwszej instancji) o zwrot nienależnie pobranych należności celnych w związku ze zgłoszeniami przywozowymi złożonymi w latach 1988–1991. Wyrokiem z dnia 15 czerwca 2010 r. tribunal d'instance (sąd pierwszej instancji) uznał powództwo spółki Ysal za niedopuszczalne ze względu na brak legitymacji procesowej i interesu prawnego. Wyrok ten został utrzymany w mocy wyrokiem cour d'appel (sądu apelacyjnego) z dnia 13 grudnia 2011 roku. Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2014 r. Cour de cassation (sąd kasacyjny) oddalił skargę kasacyjną wniesioną przez spółkę Ysal.
 - 5 Importerzy andorscy, w których prawa wstąpili spółka Logistica I Gestio Caves Andorranes I Vidal (spółka Caves andorranes) i YX, po zwróceniu spółce Ysal należności celnych przywozowych, które ta ostatnia zapłaciła na ich rachunek, wystąpili przeciwko organom celnym o zapłatę kwoty odpowiadającej nienależnie uiszczonym należnościom celnym.
 - 6 W dniu 4 lipca 2017 r. tribunal de grande instance de Toulouse (sąd pierwszej instancji w Tuluzie) oddalił żądania spółki Caves andorranes i YX, a wyrokiem z dnia 10 lutego 2020 r. cour d'appel de Toulouse (sąd apelacyjny w Tuluzie) utrzymał to orzeczenie w mocy.
 - 7 Oddalając żądania spółki Caves andorranes i YX, cour d'appel de Toulouse (sąd apelacyjny w Tuluzie) uznał, że w celu dokonania z urzędu zwrotu, o którym mowa w art. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1430/79 z dnia 2 lipca 1979 r. w sprawie zwrotu lub umorzenia należności celnych przywozowych lub wywozowych oraz w art. 236 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny (zwany dalej „wspólnotowym kodeksem celnym”), organy celne powinny dysponować informacjami niezbędnymi do określenia kwoty należności, które mogą podlegać zwrotowi, oraz tożsamości każdego zobowiązanego do zapłaty należności bez konieczności przeprowadzania niewspółmiernych ustaleń.
 - 8 Spółka Caves andorranes i YX, które wniosły kasację od tego wyroku, podnoszą w niej zarzut oddalenia ich żądań.

Ocena zarzutu

W przedmiocie pierwszej części zarzutu

- 9 [Uwagi dotyczące krajowego prawa procesowego]

W przedmiocie części czwartej zarzutu

Treść zarzutu

- 10 Spółka Caves andorranes i YX podnoszą zarzut oddalenia w wyroku ich żądań, podczas gdy „organy celne są zobowiązane do dokonania z urzędu zwrotu należności celnych przywozowych, jeżeli same stwierdzą w terminie trzech lat od dnia powiadomienia dłużnika o należnościach, że kwota tych należności nie była prawnie należna w chwili ich uiszczenia; [spółki] twierdzą, że sąd apelacyjny, utrzymując – jako uzasadnienie oddalenia w całości żądania przeciwko direction générale des douanes et des droits indirects de Midi-Pyrénées (dyrekcji generalnej ceł i podatków pośrednich regionu Midi-Pireneje) – że organy celne, aby dokonać zwrotu z urzędu, powinny dysponować informacjami niezbędnymi do określenia kwoty należności, które mogą podlegać zwrotowi, oraz tożsamości każdego zobowiązanego do zapłaty należności bez konieczności przeprowadzania niewspółmiernych ustaleń, sąd ten dodał warunek ponad to, co określono w przepisach, i naruszył art. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1430/79 z dnia 2 lipca 1979 r., którego treść skodyfikowano następnie w art. 236 ust. 2 akapit trzeci wspólnotowego kodeksu celnego.
- 11 Skarga dotyczy kwestii, czy stosowanie art. 2 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 1430/79 z dnia 2 lipca 1979 r. (zwanego dalej „rozporządzeniem z dnia 2 lipca 1979 r.”) w sprawie zwrotu lub umorzenia należności celnych przywozowych lub wywozowych, a obecnie art. 236 ust. 2 wspólnotowego kodeksu celnego, zakłada, że organy celne muszą dysponować wystarczającymi informacjami na temat zobowiązanego do zapłaty należności celnych i długu celnego, bez konieczności przeprowadzania niewspółmiernych ustaleń.
- 12 W skardze podniesiona została także wstępna kwestia, czy zwrot dokonany przez organ celny z urzędu może nastąpić po upływie trzech lat od dnia powiadomienia dłużnika o należnościach.
- 13 Kwestie te nie były wcześniej poruszane przed Cour de cassation (sądem kasacyjnym).

Przypomnienie mających zastosowanie aktów prawnych

Prawo Unii

- 14 Pobór należności celnych przez państwa członkowskie w imieniu Wspólnoty od towarów przywożonych do Unii Europejskiej podlega wyłącznie przepisom europejskim w związku ze stosowaniem zasady pierwszeństwa prawa wspólnotowego, a obecnie prawa Unii (wyrok z dnia 24 czerwca 2019 r. w sprawie C-573/17, Daniel Adam Poplawski, pkt 58 i 61).
- 15 Artykuł 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 2 lipca 1979 r. stanowi, że należności celne przywozowe podlegają zwrotowi lub umorzeniu w zakresie, w jakim wykazano

właściwym organom, że kwota pobrana na poczet tych należności odnosi się do towarów wobec których nie powstał żaden dług celny lub wobec których dług ten wygasł w inny sposób niż poprzez jego zapłatę lub przedawnienie lub że kwota ta jest z jakiegoś powodu wyższa niż kwota należna zgodnie z prawem.

- 16 Stanowi on w ust. 2, że zwrot lub umorzenie należności celnych przywozowych z jednego z powodów określonych w ust. 1 następuje na wniosek złożony we właściwym urzędzie celnym przed upływem trzech lat od daty zaksięgowania tych należności przez organ odpowiedzialny za pobór oraz że właściwe organy dokonują zwrotu lub umorzenia z urzędu, gdy same przed upływem tego terminu stwierdzą, że zaistniała jedna z sytuacji opisanych w ust. 1.
- 17 Artykuł 236 ust. 2 wspólnotowego kodeksu celnego, który ma zastosowanie od dnia 1 stycznia 1994 r. i który powtarza przepisy art. 2 rozporządzenia z dnia 2 lipca 1979 r., stanowi, że zwrot lub umorzenie należności celnych przywozowych lub wywozowych następuje na wniosek złożony we właściwym urzędzie celnym przed upływem trzech lat od dnia powiadomienia dłużnika o tych należnościach. Termin ten może zostać przedłużony, jeżeli osoba zainteresowana udowodni, iż ze względu na nieprzewidziane okoliczności lub działanie siły wyższej nie mogła złożyć wniosku w terminie. Organy celne dokonują zwrotu lub umorzenia z urzędu, gdy same przed upływem tego terminu stwierdzą, że zaistniała jedna z okoliczności określonych w ust. 1 akapit pierwszy i drugi.

Uzasadnienie wniosku o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

- 18 W dniu 28 czerwca 1990 r. została zawarta umowa pomiędzy Księstwem Andory a Europejską Wspólnotą Gospodarczą, której art. 2 stanowi, iż między Europejską Wspólnotą Gospodarczą a Księstwem Andory została ustanowiona unia celna w odniesieniu do produktów objętych działami 25–97 systemu zharmonizowanego na warunkach określonych w tytule pierwszym, [który stanowi] w art. 24, że umowa ta weszła w życie z dniem 1 lipca 1990 roku.
- 19 Spółka Caves andorranes i YX podnoszą, że obowiązek zwrotu z urzędu należności celnych przywozowych lub wywozowych, który ciąży na organach celnych, gdy stwierdzą, że nie były one należne, przewidziany w art. 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 2 lipca 1979 r., jest uzależniony wyłącznie od spełnienia warunku terminu i że jedynie w przypadku, gdy organ administracyjny zakwestionowałby te ich nienależny charakter po upływie trzech lat od powiadomienia o nich dłużnika, [organ ten] nie byłby zobowiązany do podjęcia z urzędu działania [w postaci dokonania zwrotu].
- 20 [Skarżący] twierdzą, że przepisy te nie przewidują, że aby dokonać zwrotu nienależnie pobranych należności celnych, organy celne powinny dysponować wszystkimi informacjami koniecznymi do określenia kwoty należności celnych i tożsamości każdego zobowiązanego do zapłaty bez konieczności przeprowadzania niewspółmiernych ustaleń.

- 21 Wywodzą oni z tego, że cour d'appel (sąd apelacyjny) dodał do art. 2 ust. 2 wspomnianego rozporządzenia warunek, którego przepis ten nie zawiera.
- 22 Ze swej strony organ celny twierdzi, że może zwrócić należności celne przywozowe lub wywozowe z urzędu tylko wtedy, gdy dysponuje wszystkimi informacjami pozwalającymi mu stwierdzić, że zostały one nienależnie pobrane i że powinny zostać zwrócone.
- 23 Twierdzi on, że w niniejszej sprawie nie mógłby dokonać z urzędu zwrotu należności celnych, jeżeli nie dysponował wszystkimi informacjami niezbędnymi do samodzielnego stwierdzenia konieczności takiego zwrotu. Dodaje on, że nie można od niego wymagać przeprowadzania dogłębnych ustaleń w celu określenia kwoty należności podlegających zwrotowi na rzecz każdego z zainteresowanych podmiotów gospodarczych.
- 24 Wydaje się, że Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie wydał orzeczenia dotyczącego warunków dokonywania przez organy administracji zwrotu należności celnych, jeżeli stwierdzą, że nie były one należne.
- 25 Cour de cassation (sąd kasacyjny) zastanawia się nad kwestią, czy przepisy art. 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 2 lipca 1979 r. oraz art. 236 ust. 2 wspólnotowego kodeksu celnego, zgodnie z którymi właściwy organ dokonuje z urzędu zwrotu należności celnych, gdy sam stwierdzi, że nie są one prawnie należne, należy interpretować w ten sposób, że właściwy organ jest zobowiązany do dokonania z urzędu zwrotu należności celnych, które nie są prawnie należne, tylko wtedy, gdy dysponuje – w tym celu – wszystkimi koniecznymi informacjami, a w przeciwnym razie, że nie jest on zobowiązany do przeprowadzenia niewspółmiernych ustaleń.
- 26 Co się tyczy terminów, w których powinien nastąpić zwrot nienależnie pobranych należności celnych, pierwsza rzecznik generalna podnosi, że ciążący na organach celnych obowiązek zwrotu należności celnych w sytuacji identycznej jak ta, która została przedłożona Cour de cassation (sądowi kasacyjnemu) – na podstawie art. 2 rozporządzenia z dnia 2 lipca 1979 r. lub art. 236 ust. 2 wspólnotowego kodeksu celnego – może zostać wykonany jedynie w terminie trzech lat, licząc od dnia powiadomienia dłużnika o należnościach.
- 27 Trybunał Sprawiedliwości orzekł na podstawie art. 236 ust. 2 akapit pierwszy wspólnotowego kodeksu celnego, że w następstwie stwierdzenia przez Trybunał nieważności rozporządzenia antydumpingowego podmiot gospodarczy nie może już, co do zasady, domagać się zwrotu ceł antydumpingowych, które uiścił na podstawie tego rozporządzenia i dla których termin trzech lat przewidziany w art. 236 ust. 2 wspólnotowego kodeksu celnego upłynął. Artykuł 236 ust. 2 kodeksu celnego przewiduje bowiem termin trzech lat w odniesieniu do zwrotu należności celnych prawnie nienależnych (wyrok z dnia 14 czerwca 2012 r. w sprawie C-533/10 CIVAD, pkt 21).

- 28 Cour de cassation (sąd kasacyjny) ma wątpliwości, czy orzecznictwo to ma zastosowanie w sytuacji, gdy właściwe organy są zobowiązane do dokonania zwrotu z urzędu. Zmierza on bowiem do ustalenia, czy przepis art. 2 ust. 2 akapit drugi rozporządzenia z dnia 2 lipca 1979 r., zgodnie z którym właściwe organy dokonują zwrotu z urzędu w przypadku stwierdzenia przez nie w terminie trzech lat od zaksięgowania należności, że nie były one prawnie należne, należy interpretować w ten sposób, że po upływie tego terminu właściwe organy nie mogą już dokonać zwrotu z urzędu, i to nawet jeśli zostanie wykazane, że organy te ustaliły w tym terminie, że należności te nie były prawnie należne.
- 29 Istnieje zatem wątpliwość co do wykładni art. 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 2 lipca 1979 r. w sprawie zwrotu nienależnie pobranych należności celnych, powtórzonego w art. 236 ust. 2 wspólnotowego kodeksu celnego.
- 30 Powstaje zatem także pytanie, czy zwrot z urzędu należności celnych nienależnie pobranych przez organ celny jest z jednej strony ograniczony trzyletnim terminem, a z drugiej strony uzależniony od posiadania przez ten organ wiedzy o tożsamości zainteresowanych podmiotów gospodarczych oraz o kwotach podlegających zwrotowi na rzecz każdego z nich bez konieczności przeprowadzania niewspółmiernych ustaleń.
- 31 Należy zatem zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

Z POWYŻSZYCH WZGLEDÓW Cour [de cassation] (sąd kasacyjny):

Na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej;

ZWRACA SIĘ do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami:

1) Czy art. 2 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 430/79 z dnia 2 lipca 1979 r. w sprawie zwrotu lub umorzenia należności celnych przywozowych lub wywozowych, który został powtórzony w art. 236 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, należy interpretować w ten sposób, że zwrot z urzędu należności celnych pobranych przez organ celny jest ograniczony terminem trzech lat od dnia, w którym należności te zostały zaksięgowane przez organ odpowiedzialny za pobór, czy też że organy administracji celnej muszą być w stanie stwierdzić – w terminie trzech lat od zdarzenia powodującego powstanie należności – że należności te nie były należne?

2) Czy art. 2 ust. 2 rozporządzenia Rady (EWG) nr 430/79 z dnia 2 lipca 1979 r. w sprawie zwrotu lub umorzenia należności celnych przywozowych lub wywozowych, powtórzony w art. 236 ust. 2 akapit trzeci rozporządzenia Rady (EWG) nr 2913/92 z dnia 12 października 1992 r. ustanawiającego Wspólnotowy kodeks celny, należy interpretować w ten sposób, że zwrot z urzędu należności celnych pobranych przez organ celny jest uzależniony od posiadania przez ten

organ wiedzy o tożsamości zainteresowanych podmiotów gospodarczych oraz o kwotach podlegających zwrotowi na rzecz każdego z nich bez konieczności przeprowadzania przez ten organ dogłębnych lub niewspółmiernych ustaleń?

Zawiesza postępowanie do czasu wydania orzeczenia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej;

[*Kwestie proceduralne*]

DOKUMENT ROBOCZY